

การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

The Operation on Students Discipline Enhancement in Banphue School: Nongkhai Primary

Educational Service Area Office 2

ประสิทธิ์ ทองภู (Prasit Thongphoo)* วรพรรณ อุบลเลิศ (Worawan Ubonloet)**

สุทัศน์ แก้วคำ (Sutat Kaewkham)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียน 2) เสริมสร้างวินัยของนักเรียน และ 3) ศึกษาผลการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการเสนอชื่อนักเรียนต้นแบบ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบนักเรียนที่มีปัญหาด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการทำความเคารพ ด้านการเข้าแถว การเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน พบว่า นักเรียนมีวินัยต่อตนเองมากขึ้นโดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้น

ABSTRACT

This research aimed to 1) studied current state, problems and the need in operation of students disciplinary enhancement. 2) reinforced the students disciplinary. 3) studied the result of reinforcing students disciplinary in Banphue School under Nongkhai Primary Educational service Area office 2 by using Action Research. The Instruments for data collection comprised a form of meeting record, an interview form, a nomination name of students model form, and an assessment form, Data analysis employed mean and percentage. This research presented the results of the data analysis by describing. The findings of students discipline enhancement Prathomsuksa 4-6 in this study were, the students' uniform disciplinary behaviors problem, being on time, showing the respect, standing in the row. Enhancement student discipline were composed training the virtue activities, helping each other activities, modeling students activities, clinic students activities, visiting home activities, being stationed teachers. It was found that the students had an own discipline. The target students were increasingly developed in discipline.

คำสำคัญ: การเสริมสร้างวินัยของนักเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Key Words: The Operation on students discipline enhancement, Action research

*นิสิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

***อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ผู้พิการและทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดนมีการสื่อสารความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ สิ่งต่างๆดังกล่าวนี้นำไปสู่ผลกระทบทำให้สังคมไทยมีปัญหา สลับซับซ้อนมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

กันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายของโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้นโดยลำดับ(กรมวิชาการ, 2544)

โรงเรียนมีภาระหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งหวังพัฒนาคุณภาพประชากรทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โรงเรียนจึงเป็นองค์การสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กต้องไปใช้ชีวิตวันละหลายชั่วโมง เพื่อเรียนให้จบการศึกษามัธยมศึกษา บังคับ ซึ่งตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมต่างๆ ของโรงเรียนล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนรวมทั้งส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียน และถ้าโรงเรียนได้ปลูกฝังเกี่ยวกับระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กแล้ว จะส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำแบบอย่างระเบียบวินัยที่ดีที่จัดขึ้นในโรงเรียนนำไปเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต อันเป็นการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่ดีงามตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนสามารถประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและสังคมได้ ย่อมส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการต่างๆ ไปได้ด้วยความสะดวกเรียบร้อย และนักเรียนเองก็สามารถศึกษาเล่าเรียนไปได้ด้วยความราบรื่น ปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวายอันเกิดจากการขาดระเบียบวินัย ดังนั้น การสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กจึงควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นแต่แรก โดยการชี้แจงและตกลงด้วยเหตุผลของครูในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กยอมรับในข้อตกลงนั้นๆ รวมถึงการฝึกอบรมที่ครูเสริมเข้าไปตลอดเวลาที่สอน เนื้อหาวิชาอยู่การบังคับเด็กให้ประพฤติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด จะทำให้นักศึกษาของเด็กค่อย

ไป และในขณะที่เดียวกันอาจทำให้เด็กฝ่าฝืนระเบียบวินัยได้เช่นกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านผือ พบว่า ความประพฤติของนักเรียนยังมีการขาดพฤติกรรมในคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่มากทั้งระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ดังเช่น การมาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติ การออกนอกบริเวณโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต ตลอดจนการลักลอบกลับก่อนถึงเวลาเลิกเรียนและยังพบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและยังขาดการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนดังกล่าวอย่างทันทั่วทั้ง และจากการสัมภาษณ์(งานปกครอง, 2555) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผือ เห็นว่าหากคณะครูยังไม่รีบดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะมีผลทำให้พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มนี้จะเพิ่มหรือขยายพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเพิ่มอีกอย่างหลากหลาย

ผู้วิจัย ซึ่งรับผิดชอบทั้งการเรียนการสอนและร่วมงานฝ่ายปกครองได้มองเห็นว่า トラバใดที่นักเรียนในแต่ละระดับชั้น ถ้าขาดความมีวินัย หรือขาดความรับผิดชอบตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลต่อความประพฤติต่อชุมชนไปในทางที่เป็นการละเมิดกฎ ระเบียบ ของสังคมอย่างแน่นอน ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะทำการศึกษาถึงวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนได้มองเห็นความสำคัญในการปฏิบัติตามกฎและระเบียบของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2) เพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3) เพื่อศึกษาผลการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

วิธีการวิจัย

ใช้หลักวิธีการปฏิบัติ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินการสร้างเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยทำเป็นวงรอบ (Spirals) ประกอบด้วย การวางแผน(Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2556

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและส่งผลต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยตรงในการแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ และกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงเลือกวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย

1. การวางแผน (Planning)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและคัดกรองพฤติกรรมวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน โดยร่วมกำหนด

เกณฑ์และคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียนตามกรอบการวิจัย ผู้ปกครอง และนักเรียนรับทราบ จากการคัดกรองพฤติกรรม จำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนสายไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่ทำความเคารพครูหรือผู้ใหญ่ที่เดินผ่าน ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบแถว สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด สมควรได้รับการแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพโดยเร็ว ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมระดมความคิดเห็นและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันโดยการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาและตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยตามลำดับ

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ(Action Plan) กิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมตามเวลาที่กำหนด ประกอบด้วย กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหา

เริ่ม วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึง วันที่ 31 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2555

1.1 คัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล

1.2 เลือกปัญหา

1.3 ประเมินวินัยของนักเรียนก่อนการเสริมสร้าง

1.4 กำหนดแนวทางการแก้ปัญหา

1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.6 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ (1 มกราคม 2556 ถึง 31 มีนาคม 2556)

1.7 จัดทำแผนปฏิบัติการ ปฏิทินการปฏิบัติงาน

2. ดำเนินการตามกิจกรรมที่วางแผนไว้คือ

2.1 กิจกรรมสร้างความตระหนัก ใช้กิจกรรม ดังนี้คือ

2.1.1 กิจกรรมอบรมคุณธรรม

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกคนโดยการจัดอบรม จำนวน 2 วัน 1 คืน ใช้แบบบันทึกการสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัย ใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1 กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยเชิญผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมารับทราบปัญหา พร้อมนักเรียนในปกครอง แล้วหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยสร้างข้อตกลงร่วมกันให้มีความสำคัญกับนักเรียนที่มีปัญหาให้ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนได้แสดงบทบาทในการดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสังเกต ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลา ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2556

2.2.2 กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเสนอชื่อนักเรียนแต่ละห้องที่มีพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน เป็นรายบุคคลได้ เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ใครได้คะแนนมากที่สุด ในแต่ละด้าน จะมอบเกียรติบัตรและรางวัลในวันสิ้นเดือน ตอนเช้าหน้าเสาธง ใช้แบบบันทึกการประชุม

แบบบันทึกชื่อนักเรียนต้นแบบ และแบบสังเกต ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มดำเนินการในระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556

2.2.3 กิจกรรมคลินิกนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันทำปรีกษาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยกลุ่มผู้วิจัยจำนวน 7 คน จัดกิจกรรมการบริการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติกิจกรรม ให้ความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางที่ดีขึ้น ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงในรายวิชาแนะแนว

2.2.4 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันออกเยี่ยมบ้านนักเรียนพร้อมกันทั้ง 7 คน โดยแต่ละคนไปเยี่ยมบ้านนักเรียนตามระดับชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ใช้เวลาไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ สร้างความเป็นกันเอง และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียนที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนบ้านนักเรียนที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีแล้วจะเป็นการไปเยี่ยมเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ผู้ปกครองและส่งเสริมให้รักษาระเบียบวินัยที่ดีต่อไป ใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง และแบบบันทึกการสังเกต ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน

2.2.5 กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แบ่งหน้าที่ครูที่รับผิดชอบเป็นรายหมู่บ้าน

ผู้รับผิดชอบแต่ละหมู่บ้านประสานงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านผือประจำหมู่บ้านที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ เพื่อสอบถามความเป็นอยู่การปฏิบัติตามต่อสังคม และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านผือทุกคนเท่ากัน ใช้แบบสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบบันทึกการประเมินในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงหลังเลิกเรียน

2.3 การประเมินผลการเสริมสร้างวินัยดำเนินการโดยใช้เครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 แบบประเมิน

2.3.2 แบบสัมภาษณ์

3. การสังเกต (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมข้างต้น คือ กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประเมิน และบันทึกการประชุม ผู้ปกครองและนักเรียน แบบบันทึกชื่อนักเรียนต้นแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมาย ระหว่างวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2556

4. การสะท้อนผล (Reflection) หลังจากปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามกิจกรรมเสริมสร้างวินัยพัฒนาทุกกิจกรรมมาสะท้อนผลตามกรอบการวิจัยการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 4 ด้าน ว่าบรรลุตามเป้าหมาย

ที่กำหนดหรือไม่ และสะท้อนผลตามกิจกรรมเสริมสร้างวินัยโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ตัดสินใจร่วมกัน ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และจุดแข็งที่ต้องเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามกรอบการวิจัยวินัยทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเป็นระเบียบการแต่งกาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน ไม่พบปัญหาด้านการแต่งกายแต่จะมีปัญหากับนักเรียนชายซึ่งเป็นปัญหาวินัยเล็กน้อยไม่อยู่ในเกณฑ์กำหนด ถือว่าบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง แต่พฤติกรรมของนักเรียนชายที่พบได้รับการแก้ไข และผลเป็นที่น่าพอใจ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและแก้ไขเป็นรายบุคคลต่อไป

2. ด้านการตรงต่อเวลา

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น มาโรงเรียนทันเช้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียนและเรียนเต็มเวลาทุกชั่วโมง เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียนภาคบ่ายตรงเวลาทุกวัน ไม่รับประทานอาหารก่อนเวลาพักกลางวัน และเข้าแถวหลังเลิกเรียนตรงเวลาทุกวัน บรรลุเป้าหมายระดับหนึ่งมีนักเรียนบางส่วนซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากซึ่งไม่เข้าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด ที่ยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ ทั้งนี้อาจมาจากสภาพทางครอบครัวและปัญหาทางบ้าน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและเอาใจใส่ให้มากขึ้นและให้ความช่วยเหลือมากกว่าคนอื่นเป็นพิเศษ

3. ด้านการทำความเคารพ

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่แสดงความเคารพครูด้วยการยกมือไหว้เมื่อครูเดินผ่านหรือเดินผ่านครุมาขึ้น แสดงความเคารพผู้ปกครองด้วยการไหว้เมื่อผู้ปกครองเดินผ่านหรือเดินผ่านผู้ปกครองซึ่งเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แสดงความเคารพด้วยการไหว้เมื่อส่งของหรือรับของจากครูเพิ่มมากขึ้น แสดงความเคารพครูด้วยการไหว้เมื่อขออนุญาตเข้า - ออก ห้องเรียน นักเรียนบางส่วนซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากที่วางตัวนิ่งเฉยเมื่อเจอครูตอนเช้า ซึ่งไม่เข้าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด ที่ยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ ทั้งนี้อาจมาจากสภาพทางครอบครัวและปัญหาทางบ้าน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและเอาใจใส่ให้มากขึ้นและให้ความช่วยเหลือมากกว่าคนอื่นเป็นพิเศษ

4. ด้านการเข้าแถว

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เชื่อฟังและให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบแถวเป็นที่น่าพอใจ มาเข้าแถวทุกครั้งเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณออกดังขึ้น และมีความกระตือรือร้นในการเข้าแถว นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้ปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่มีนักเรียนบางคนยังพูดคุยกันเสียงดังในขณะที่เข้าแถว และนำอาหารหรือเครื่องดื่มมารับประทานในแถว แต่ก็เพียงส่วนน้อยมากซึ่งไม่เข้าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด

สรุปผลการวิจัย

ในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านผือ พบว่า การศึกษาวินัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวนทั้งหมด 165 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้แบบประเมินในการคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียน ตามกรอบการดำเนินงานพัฒनावินัยนักเรียนใน 4 ด้าน พบนักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมด 40 คน ดังนี้ 1) ด้านการแต่งกาย

ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ปล่อยเลื้อยซายออกนอกกางเกง ใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกินความจำเป็น จัดเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้าและร่างกาย ไม่สวมรองเท้า ถุงเท้าเข็มขัดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 14 คน 2) ด้านการตรงต่อเวลา ปัญหาที่พบ นักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียน และเรียนไม่เต็มเวลาทุกชั่วโมง ไม่เข้าแถวหลังเลิกเรียน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 8 คน 3) ด้านการทำความเคารพ ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ยกมือไหว้ครูหรือผู้ใหญ่ที่เดินผ่าน จะไหว้ครูหรือผู้ใหญ่ก็ต่อเมื่อโดนว่ากล่าวตักเตือน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 9 คน 4) ด้านการเข้าแถว ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งไม่มาเข้าแถว ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบแถว พุดคุยกันในระหว่างเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า พุดคุยกันในระหว่างเข้าแถวนั่งสมาธิหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียนในภาคบ่าย และพุดคุยกันในระหว่างเข้าแถวตอนหลังเลิกเรียน นักเรียนมีปัญหา จำนวน 9 คน

การเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโดยใช้ 1) กิจกรรมอบรมคุณธรรม 2) กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ 3) กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ 4) กิจกรรมคลินิกนักเรียน 5) กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน 6) กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน พบว่า นักเรียนมีวินัยต่อตนเองมากขึ้นโดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน ได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้น ในด้านความเป็นระเบียบการแต่งกายและด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน มาโรงเรียนแต่เช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติ และเข้าห้องเรียนตามกำหนด ด้านการทำความเคารพ นักเรียนทุกคนมีสัมมาคารวะ รู้จักยกมือไหว้ผู้ใหญ่ ครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่นักเรียนพบเจอทั้งนอกและในโรงเรียนตามความเหมาะสม ด้านการเข้าแถว นักเรียนทุกคนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย

ทั้งตอนเช้าที่หน้าเสาธงเพื่อร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติ เข้าแถวนั่งสมาธิก่อนเรียนในภาคบ่าย และเข้าแถวหลังเลิกเรียนก่อนเดินทางกลับบ้าน โดยครูไม่ได้บังคับ รู้จักจัดแถวให้มีระยะห่างและระยะเคียงเท่ากัน ตลอดทั้งไม่ส่งเสียงดังหรือหยอกล้อกันในแถว

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมร่วมจิตรวมใจ กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน ช่วยเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อน คือ นักเรียนบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวินัยอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพ มีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียนในปกครองของตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญและสร้างความตระหนักกับบุคลากรทุกฝ่าย สนับสนุนงบประมาณและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อกำกับดูแลงานวินัยของโรงเรียนเพิ่มบทบาทนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยของตนเอง ในรูปของคณะกรรมการสภานักเรียน โดยดำเนินงานพัฒนาวินัย อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัย พบว่า แนวทางและรูปแบบของการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยทั้ง 4 ด้าน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝื่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 นี้ ควรขยายเวลาเพิ่มเติมให้ได้ตลอดปีการศึกษาและต่อเนื่องเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อไป เพื่อให้ร่วมกันพัฒนาวินัยทั้ง 4 ด้าน ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. จากการวิจัย พบว่า ควรมีการนิเทศติดตาม กำกับ ดูแล อย่างใกล้ชิด และให้คำปรึกษากับนักเรียนตลอดเวลาที่เกิดปัญหา

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ในระดับช่วงชั้นอื่นๆหรือโรงเรียนอื่น

Research Planner. 3rd ed. Victoria : Deakin University Press.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์สุทัศน์ แก้วคำ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

งานปกครอง. 2555. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. ประสิทธิ์ทองภู. เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่โรงเรียนบ้านผือ ตำบลบ้านผือ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

วิชาการ,กรม. 2544. คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Kemmis, S. and R. McTaggart. 1988. The Action